

Pestprotocol

School met de Bijbel Jorai

Zegveld

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	3
2. Hoe gaan wij met pesten om	4
3. Aanpak	5
4. Oplossingsgericht handelen	6
5. Consequenties	7
6. Begeleiding van.....	8
7. Klachtencommissie	10

Hoofdstuk 1   Inleiding

Het doel van dit pestprotocol is te bereiken dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Pesten op school is een ingewikkeld probleem, dat serieus moet worden aangepakt. Een eerste vereiste daartoe is dat alle betrokkenen, leerkrachten, ouders en leerlingen, pesten als een bedreiging zien en derhalve bereid zijn het te voorkomen of te bestrijden.

Wij willen bij de aanpak van pesten op school uitgaan van de zogenoemde vijfsporenaanpak.

Deze bestaat uit:

- hulp aan het gepeste kind;
- hulp aan de pester;
- hulp aan de zwijgende middengroep;
- hulp aan de leerkracht;
- hulp aan de ouders.

Hoofdstuk 2 Hoe gaan wij met pesten om?

2.1 Preventieve maatregelen

Door mondelinge en schriftelijke *informatie* worden betrokkenen op de hoogte gebracht van het probleem. Wat is pesten? Wat zijn de mogelijke gevolgen daarvan? Hoe vaak komt het voor? Enzovoort. Op school is onder andere aanwezig:

- De map ik, jij, wij;
- Kinderen en hun sociale talenten;
- Pestkalender.

2.2 Preventieve aanpak

Zowel de school als geheel als iedere leerkracht afzonderlijk probeert pesten te voorkomen. Deze *preventieve aanpak* bestaat op schoolniveau onder andere uit:

- Streven naar goed pedagogisch klimaat.
- Leerlingen veiligheid en geborgenheid bieden.
- Regelmatig terugkerend behandelen van onderwerpen uit bij 1 genoemde mappen.
- Ouderavond indien nodig.
- Duidelijke regels opstellen (Gouden Regels, zie blz. 4): Zoals, spelen op het plein moet voor iedereen plezierig zijn.

Op leerkrachtniveau bestaat de preventieve aanpak uit:

- Leerlingen duidelijk maken dat signaleren van pesten doorgegeven moet worden.
- Leerkrachten noemen leerlingen niet met een bijnaam.
- Leerkrachten maken geen opmerkingen over kleding en/of uiterlijk die als kwetsend ervaren kunnen worden.
- Er zijn gedragsregels voor leerlingen opgesteld door het team (vgl. kwaliteitskaart Pedagogisch Klimaat).
- Leerkrachten stellen met de leerlingen gedragsregels op en zien toe op de naleving daarvan.
- Regelmatig werken we met de methode: Kinderen en hun sociale talenten.
- Van elke leerkracht wordt verwacht, dat hij/zij werkt aan positieve groepsvorming: respect voor elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden; samenwerken, elkaar helpen; respect voor elkaars spullen; niemand buitensluiten; naar elkaar luisteren bij beurten, spreekbeurten; ruzies uitpraten, goed maken, en dergelijke.

2.3 Signalering

Leerkrachten kunnen *signaleren* als pesten desondanks optreedt.

- De leerkracht *neemt duidelijk stelling*. Indien de leerkracht onomstotelijk pesten heeft gesignaleerd, geeft hij duidelijk en ondubbelzinnig aan, dat hij dergelijk gedrag verafschuwt en afkeurt. Hij probeert zicht te krijgen op de oorzaak, de omvang van het pestgedrag en de mogelijke gevolgen voor het slachtoffer. Hij probeert het invoelend vermogen van de pester en de zwijgende middengroep te vergroten. ('Als jij nu eens gepest werd...')
- Wanneer het pesten, ondanks alle inspanningen, doorgaat of opnieuw de kop opsteekt, gaat de school, resp. de leerkracht over tot een *directe curatieve aanpak*. Hierin staat de leerkracht niet alleen: hij kan de zorgbreedteprocedure volgen, waarbij hij een beroep kan doen op de IB-er, de RT-er of een leerlingbespreking in het team. **Het team is in zijn geheel verantwoordelijk voor het welzijn van alle leerlingen.**

Hoofdstuk 3   Aanpak

De directe, curatieve aanpak bestaat uit twee methoden t.w. de niet-confronterende methode en de confronterende methode.

3.1 De niet-confronterende methode

Deze methode wordt toegepast als de leerkracht vermoedt dat er sprake is van ‘onderhuids’ pesten.

- Hij schakelt collega's in om vermoedens te versterken.
- Ondertussen kan de leerkracht een algemeen probleem aan de orde stellen om zo bij het probleem in de klas te komen (ook om een eerste ‘signaal’ af te geven). Mogelijke onderwerpen: oorlog-vrede, gevoel van overwinnaars en overwonnenen, mensenrechten, rechten van het kind, machtsmisbruik in het algemeen, kindermishandeling door volwassenen, en dergelijke.
- Praten over buitensluiten in het algemeen en buitensluiten in de klas.
- Wachten op een moment dat de leerkracht of een collega het daadwerkelijk ziet en dan duidelijk stelling nemen.

3.2 De confronterende methode

Deze methode past de leerkracht toe als een leerling voor zijn ogen lichamelijk of geestelijk wordt mishandeld.

- De leerkracht neemt eerst duidelijk stelling.
- De leerkracht voert met de klas een gesprek over pesten in het algemeen en spreekt met de leerlingen nadere regels af. Behandelt het probleem bijvoorbeeld tijdens een bepaalde les, toont een videoband of voert een gesprek over de gevoelens van een gepest kind.

3.3 Regels op de School met de Bijbel Jorai?

We hebben een aantal schoolregels, die we noemen, "Gouden Regels". Elk schooljaar hebben we een periode waarin die aan de orde gesteld worden. De regels zijn:

- Kinderen sluiten elkaar niet buiten.
- Spelen op het plein moet voor iedereen plezierig zijn.
- Niet pakken, wat hoort in iemand anders zakken.
- Wees voorzichtig met je mond; strooi geen lelijke woorden rond.
- Blond, zwart, groot of klein, een ieder mag er zijn.

Hoofdstuk 4 Oplossingsgericht handelen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij langs vier stappen tot een oplossing te komen.

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht/de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

STAP 4:

Bij herhaaldelijk ruzie / pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest / ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie consequenties).

Ook wordt de naam van de ruziemaker / pester genoteerd (dossiervorming). Bij iedere melding omschrijft de leerkracht 'de toedracht'. Bij de derde melding worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders willen in goed overleg samen werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of extern deskundigen.

Hoofdstuk 5 Consequenties

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden) en vervolgens hebben stap 1 t/m 4 van hoofdstuk 4 geen positief resultaat voor de gepeste opgeleverd. De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.

De straf die volgt is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnenblijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2:

Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. Een afvaardiging van het bevoegd gezag is bij een dergelijk gesprek gewenst. De school heeft alle activiteiten vastgelegd (dossiervorming) en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk. Het bevoegd gezag wordt hiervan op de hoogte gesteld.

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. De uitvoering hiervan wordt bij het bevoegd gezag gemeld.

Fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (beslissing van bevoegd gezag op grond van het beleid toelating en verwijdering van leerlingen). Dit geldt ook voor uitingen op de gebieden als seksuele intimidatie, racisme/discriminatie en lichamelijk geweld. Het voorbeeld van de leerkrachten en thuis de ouders, is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten, ouders en leerlingen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Hoofdstuk 6 Begeleiding van ...

6.1 De gepeste leerling:

Kinderen die voortdurend worden gepest, reageren meestal door passief gedrag of ze gaan uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd' als reactie op het gepest worden. En 'aangeleerd' gedrag kan weer 'afgeleerd' worden. Vaak verdwijnt bepaald afwijkend gedrag als het pesten is gestopt. Toch kunnen vormen van afwijkend gedrag ook langdurig aanwezig blijven. Vormen van afwijkend gedrag kunnen zelfs aanleiding zijn tot pesten.

- We tonen medeleven en luisteren en vragen hoe en door wie er wordt gepest.
- We gaan na hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- We laten de leerling inzien dat je soms ook op een andere manier kunt reageren.
- We gaan na welke oplossing het kind zelf wil.
- We benadrukken de sterke kanten van het kind.
- We stimuleren het dat de leerling zich anders/beter opstelt.
- We praten met de ouders van het kind (en de ouders van de pester).
- We plaatsen het kind niet in een uitzonderingspositie door het over te beschermen.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

6.2 De pester:

De leerkracht kan gebruikmaken van hulp door IB-er, RT-er en anderen.

Een *straffend gesprek*: kort, leerling heeft zich niet aan de klassenregels gehouden en verdient dus straf. De straf dient een relatie te hebben met het pestgedrag.

De leerkracht voert een *probleemoplossend gesprek*, waarin hij de oorzaak van het pestgedrag probeert bloot te leggen. Mogelijke oorzaken:

- vroeger zelf gepest;
- gebrek aan aandacht van de ouders;
- vaak lichamelijk gestraft;
- reactie op smaak-, geur- of kleurstoffen;
- niet gecorrigeerd worden bij agressief gedrag;
- slecht voorbeeld van ouders, leerkrachten of andere volwassenen;
- gedrag als gevolg van tv-geweld.

Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht de *gevoeligheid* van de pester voor wat hij het gepeste kind heeft aangedaan te vergroten.

De leerkracht maakt afspraken met de pester over *gedragsveranderingen*. Aan het eind van de week komt de naleving ter sprake.

De leerkracht kan een rollenspel laten spelen, waarbij de pester ervaart hoe het is om buitengesloten te worden.

Als het bovenstaande niet helpt wordt een *gesprek met de ouders* aangegaan. De leerkracht vraagt hun medewerking om aan het pestprobleem een einde te kunnen maken. Dit gesprek met de ouders wordt pas nu gehouden omdat de meeste kinderen hun gedrag snel aanpassen als het pesten in een vroeg stadium wordt aangepakt.

Soms is dit zelfs nodig om de pester te beschermen tegen mogelijk al te rigoureuze (lichamelijk) straffen door de ouders.

Als het pestgedrag blijft voortduren, wordt hulp van buitenaf ingeschakeld voor *sociale vaardigheidstraining*. Dit kan door de Bovenschoolse zorg WSNS of Zuwe-Weidesticht worden gegeven. Ouders dienen hiervoor toestemming te verlenen.

Weigeren ouders en blijft de pester volharden in zijn gedrag, dan wordt overgegaan tot schorsing, eventueel gevolgd door verwijdering van school (zie beleid toelating en verwijdering van leerlingen).

- We praten met de pester en we zoeken naar de reden van het pesten.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft.
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.
- We laten excuses aanbieden.
- We spreken bij herhaling de pester er weer op aan.

6.3 De grote groep:

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep.
- We stimuleren dat de kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor de gepeste leerling.
- We bespreken met de leerlingen dat “meedoen” met de pester meestal kan leiden tot verergering van het probleem.
- We laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft
- We schakelen indien nodig, in overleg met de ouders, hulp in zoals: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

6.4 De ouders van de gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Pesten kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Stimuleer de leerling om naar de leerkracht te gaan.

6.5 De ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.

6.6 De ouders van alle kinderen:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Houd rekening met de gevoelens van de ouders van zowel het gepeste kind als ook de gevoelens van de pester.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Hoofdstuk 7   Klachtencommissie

Indien de ouders van het gepeste kind vinden dat de leerkracht, resp. de school onvoldoende of onjuist heeft gehandeld, of indien naar de mening van de ouders niet het gewenste resultaat is bereikt, kunnen zij contact opnemen met de vertrouwenspersoon van de school en desgewenst een klacht indienen bij de klachtencommissie. Ook leerkrachten hebben uiteraard de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de klachtencommissie als zij menen dat er onvoldoende of onjuist is gehandeld.

School met de Bijbel Jorai
September 2008.